

Міністерство освіти і науки України

**Національний університет
«Полтавська політехніка імені Юрія Кондратюка»**

**Навчально-науковий інститут фінансів, економіки,
управління та права
Кафедра фінансів, банківського бізнесу та оподаткування**

ЕКОНОМІЧНА БЕЗПЕКА: ДЕРЖАВА, РЕГІОН, ПІДПРИЄМСТВО

**Матеріали ІХ Міжнародної
науково-практичної конференції**

15 травня 2025 р.

**Полтава
2025**

7. Khudolii, Y., Svystun, L. Сучасні тенденції FinTech та їх вплив на безпеку банківських установ. *Економіка і регіон*, 2021, (3(82), 115–123. [https://doi.org/10.26906/EiR.2021.3\(82\).2375](https://doi.org/10.26906/EiR.2021.3(82).2375)

8. Онищенко С.В., Маслій О.А. Ризики та загрози в умовах цифровізації: безпековий аспект. II International 223 Scientific Conference Development of Socio-Economic Systems in a Global Competitive Environment: Conference Proceedings, May 24th, 2019. Le Mans, France. P.54-56.

9. Yehorycheva S., Hlushko A., Khudolii Y. Issue of Ukrainian financial sector information security. *Development Management*. 2023. №22(4). P. 45-52.

10. Onyshchenko, V., Yehorycheva, S., Maslii, O. & Yurkiv, N. (2020). Impact of Innovation and Digital Technologies on the Financial Security of the State. *Lecture Notes in Civil Engineering*. Volume 181. pp. 749–759. https://doi.org/10.1007/978%2D3%2D030%2D85043%2D2_69

УДК: 336.711.055-021.387(477):502.131.1-044.372

Черв'як Анна Володимирівна,

*доктор філософії, в.о. ученого секретаря Вченої ради,
Національний університет «Полтавська політехніка імені
Юрія Кондратюка»*

ЕКОЛОГІЧНІ РИЗИКИ ТА ФІНАНСОВА СТАБІЛЬНІСТЬ БАНКІВ УКРАЇНИ В УМОВАХ ESG- ТРАНСФОРМАЦІЇ

В умовах стрімких змін глобального фінансового середовища та сучасних викликів дедалі більшої актуальності набуває питання впливу екологічних ризиків на стійкість банківської системи України. Впровадження принципів ESG (Environmental, Social, and Governance) у діяльність

фінансових установ зумовлює переосмислення традиційних підходів до оцінки ризиків та управління ними.

З урахуванням зростаючої частоти екстремальних кліматичних явищ та посилення нормативно-правового регулювання, екологічні чинники дедалі більше інтегруються у процес формування фінансової політики банківських установ.

У економічній літературі дослідженням питань впливу та управління ESG-ризиками в у банківській діяльності займалися Бортніков Г., Любич О. [1], Єгоричева С. [2], Баріда Н. [3], Вовченко О. [4], Луців Б., Дзюблюк О. [5], Шульга Н., Омеленчук В. [7] та інші.

Національний банк України представив проєкт Білої книги, присвяченої управлінню екологічними, соціальними та управлінськими (ESG) ризиками у фінансовому секторі. Документ розроблено в межах концепції оновлення Політики розвитку сталого фінансування та визначає стратегічне бачення формування ефективної системи управління ESG-ризиками у фінансовій сфері. Запровадження запропонованих підходів покликане мінімізувати вплив екологічних, соціальних та управлінських ризиків на функціонування фінансового ринку та сприятиме зміцненню економічної стабільності [8].

Згідно з положеннями Білої книги [8, с.14], ESG-ризиками визначено загрози будь-яких фінансових чи репутаційних втрат, що виникають у результаті впливу поточних й потенційних екологічних, соціальних та управлінських чинників на фінансову установу, її контрагентів, а також на інвестиційні та кредитні операції. Основний акцент зроблено саме на запобіганні негативним наслідкам такого впливу.

Вивчивши науковий доробок науковців та проєкт Білої книги Національного банку України проведено SWOT-аналіз системи управління екологічними ризиками банківської сфери (табл. 1).

Таблиця 1

SWOT-аналіз системи управління екологічними ризиками у
банківській сфері

Сильні сторони (Strengths)	Слабкі сторони (Weaknesses)
<p>- поступова інтеграція європейських ESG-стандартів у регуляторні вимоги НБУ;</p> <p>- підтримка міжнародних фінансових організацій. Проекти ЄБРР, ЄІБ посилюють впровадження екологічних стандартів через технічну допомогу та пільгове кредитування.</p> <p>- підвищення екологічної обізнаності серед великих банківських установ, що починають впроваджувати практики оцінки та звітування ESG-ризиків.</p>	<p>- відсутність універсальної платформи з оцінки екологічних ризиків у банківській системі;</p> <p>- відсутність необхідних компетенцій у персоналу щодо визначення екологічних ризиків та методів їх оцінки;</p> <p>- висока вартість впровадження ESG-методик у банківське управління.</p>
Можливості (Opportunities)	Загрози (Threats)
<p>- зростання попиту на «зелені» фінансові продукти серед клієнтів та інвесторів;</p> <p>- підтримка з боку ЄС та НБУ через імплементацію Європейського зеленого курсу;</p> <p>- розвиток партнерств з міжнародними інституціями для обміну досвідом;</p> <p>- поява освітніх програм з ESG-менеджменту для формування нової професійної компетентності у банківській сфері.</p>	<p>- макроекономічна нестабільність і війна, що ускладнюють впровадження довгострокових екологічних стратегій;</p> <p>- конкуренція з боку традиційних нефінансованих екологічно проектів;</p> <p>- високі витрати на адаптацію банківської інфраструктури до ESG-вимог.</p>

Джерело: складено автором за даними [7, 8, 9]

Результати проведеного SWOT-аналізу засвідчують наявність як внутрішніх резервів, так і зовнішніх викликів, що

впливають на формування дієвої системи управління екологічними ризиками у банківській сфері України.

Екологічні ризики безпосередньо загрожують фінансовій стабільності банків через вплив на кредитні портфелі, регуляторні витрати та репутаційні втрати. Формування цілісної, інституційно підкріпленої та адаптивної системи управління екологічними ризиками є необхідною умовою зміцнення фінансової стабільності та інтеграції українського банківського сектору у глобальну ESG-екосистему.

Література

1. Бортніков Г., Любич О. Управління ESG-ризиками в українських банках. *Фінансово-кредитна діяльність: проблеми теорії і практики*. 2022. Том 6 (47). С. 19–33.

2. Yehorycheva S., Hlushko A., Khudolii Y. Issue of Ukrainian financial sector information security. *Development Management*. 2023. №22(4). P. 45-52.

3. Вовченко О. ESG-стратегія як основа управління ризиками сталого розвитку в банках. *Економіка та суспільство*. 2023. № 50. URL: <https://economyandsociety.in.ua/index.php/journal/article/view/2458/2377>.

4. Баріда Н. П. Оцінка вартості застави у передачі ESG-факторів на ризик-менеджмент банку. *Наукові перспективи*. 2024. № 5. С. 641–650.

5. Луців Б., Дзюблюк О., Чайковський Я., Луців П., Чайковський Є. Роль зеленого банкінгу в забезпеченні цілей сталого економічного розвитку. *Фінансово-кредитна діяльність: проблеми теорії та практики*. 2024. № 1 (54). С. 23–36.

6. Onyshchenko S.V., Masliy O.A., Buriak A.A. Threats and risks of ecological and economic security of Ukraine in the conditions of war. XVII International Scientific Conference «Monitoring of Geological Processes and Ecological Condition of the Environment», 7-10 November 2023, Kyiv, Ukraine. Mon23-072. URL: https://reposit.nupp.edu.ua/bitstream/PolNTU/13700/1/2023_11_Mon23-072.pdf

7. Шульга Н., Омеленчук В. ESG-ризика банків. Зовнішня торгівля: економіка, фінанси, право. 2024. № 2. С. 101–119.

8. Оприлюднено Білу книгу з управління ESG ризиками у фінансовому секторі. Національний банк України. URL: <https://bank.gov.ua/ua/news/all/oprilyudneno-bilu-knigu-z-upravlinnya-esg-rizikami-u-finansovomu-sektori>

9. Худолій Ю., Кулинич А. Green Banking та його розвиток в Україні. *Економіка і регіон*. 2024. № 4 (95). С. 162–170.

УДК 336.1:351.74:004.056.5(477)

Галушка Роман Миколайович,

здобувач наукового ступеня доктор філософії

Користова Вікторія Станіславівна, студентка

Національний університет «Полтавська політехніка імені Юрія Кондратюка»

ВПЛИВ ІНФОРМАЦІЙНИХ ЗАГРОЗ НА БЮДЖЕТНУ БЕЗПЕКУ УКРАЇНИ В УМОВАХ ВІЙНИ

Умови повномасштабної війни суттєво трансформували пріоритети національної безпеки. Зважаючи на економічну турбулентність, зростання державного боргу через значний дефіцит державного бюджету України проблема забезпечення бюджетної безпеки держави стає дедалі гострішою. Бюджетна складова фінансової та економічної безпеки держави в умовах війни перебуває під постійним впливом не лише економічних та військових чинників, а й інтенсивного інформаційного тиску [1].

Бюджетна безпека є ключовим елементом фінансової складової економічної безпеки держави. Вона розглядається як система правових та організаційних відносин, а також як індикатор ефективності бюджетної політики. Згідно з Методичними рекомендаціями щодо розрахунку рівня